

Μητροπολίτου Γουμενίσσης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ἅγιος Θωμᾶς

ὁ Μαθητὴς τῆς καλῆς ἀπιστίας

ὁ Ἀπόστολος τῆς σωτηρίου ὁμολογίας

Ὶκδοση

Ι.Μ. Ἀγ. Ραφαήλ, Νικολάου & Εἰρήνης Γουμενίσσης

Γρίβα, 1998

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Πρόλογος (ῆ σημασία τῶν ἰ. λείψανων)
- Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος (ῆ κλήση)
- Εἷς ἐκ τῶν Δώδεκα (πρώιμο ἀποστολικό ἔργο)
- Ὶγωμεν, ἵνα ἀποθάνωμεν μέτ' αὐτοῦ (στά Ἱεροσόλυμα, στό Πάθος τοῦ Κυρίου)
- Ὶάν μή ἴδω, οὐ μή πιστεύσω (ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάντος - μαρτυρίες τῆς Ἀναστάσεως)
- Πλευρᾶς ὑπέρ σοῦ νύπτεται Θωμᾶς, Λόγε (ῆ ἀποστολική δράση, τό μαρτύριο, τό ἰ. λείψανο τοῦ Ἀποστόλου)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου» (ἡ σωτήριος ὁμολογία)

Μιά ιδιαίτερη ἀποστολική εὐλογία ἐπεφύλαξε ἡ Πρόνοια τοῦ Ἁγίου Θεοῦ μας γιά τήν περίοδο τοῦ φετινοῦ Πεντηκοσταρίου πρὸς τήν ἀκριτική ἐπαρχία μας, στίς βόρειες ἐσχατιές τῆς πατρίδος μας. Στήν Ἱερά Μονή τῶν ἁγίων θεοφανῶν καί νεοφανῶν Μαρτύρων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης, κηρύκων τῆς Ἀναστάσεως γιά τῆς ἐκφαντορικῆς ἀποκαλύψεώς τους, μετακομίζεται γιά τήν περίοδο 26 Μαΐου ἕως καί 3 Ἰουνίου, καθ' ἣν ἀποδίδεται ἐφέτος ἡ ἐορτή τοῦ Πάσχα καί τιμᾶται ἡ ἐορτή τῆς Ἀναλήψεως, ἡ τιμία καί χαριτόβρυτος Κάρα τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, αὐτόπτου μάρτυρος καί κήρυκος τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας καί μάλιστα τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μέ φιλόφρονα ἀπόφασή της ἡ ἱερά Σύναξη τῆς Ἀδελφότητος τῆς παλαιφάτου καί ἱστορικῆς Μονῆς Πάτμου ἔκανε δεκτό τό σχετικό αἶτημά μας. Ἔτσι, ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς διά τῆς ὁρατῆς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παρουσίας τοῦ ἱεροῦ λειψάνου του καί ἐν ταυτῷ διά τῆς ἀοράτου ἀσφαλῶς παρουσίας τῆς ἀναστημένης ψυχῆς του, θά μᾶς ὑπομνήσει ὅλα ὅσα καταγράφονται στά ἱερά Εὐαγγέλια εἰδικῶς περί αὐτοῦ, γενικῶς δέ περί τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, κυρίως δέ περί τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ του, τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* * *

Εἶναι γνωστή σέ κάθε χριστιανό (τ.ἔ. ὀρθόδοξο πιστό) ἡ ἀνά τους χριστιανικούς αἰῶνες ἀποδιδομένη τιμή καί εὐλάβεια πρὸς τά ἱερά λείψανα τῶν Ἁγίων. Ἡ τιμή αὕτη ἐπ' οὐδενί δέν ἀποτελεῖ λατρεία, διότι μόνο τόν Ἅγιο Τριαδικό Θεό, τόν Πάτερα καί τόν Υἱό καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, λατρεύουμε· ἀλλά διά τῆς εὐλαβικῆς τιμῆς καί τοῦ ἀσπασμοῦ τῶν ἱερῶν λειψάνων α) τιμοῦμε τούς φίλους τοῦ Θεοῦ, τούς οἰκείους τῆς πίστεώς μας, β) ἀπευθύνουμε δι' αὐτῶν τήν εὐλάβεια πρὸς τό χαριτῶσαν αὐτοῦς Ἅγιο Πνεῦμα καί τόν ἀγιάσαντα αὐτούς Θεάνθρωπο Κύριό μας

καί τόν υιοθετήσαντα αὐτούς Θεό Πατέρα καί γ) λαμβάνουμε “μετοχήν ἁγιασμοῦ” καί Χάριτος καί θαυματουργοῦ θείας δυνάμεως πού ἐνοικεῖ στά ἱερά λείψανα, ὅπως περίτρανα ἀποδεικνύεται αὐτό ἀπό τίς ἱερές διηγήσεις τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων περί τῆς χαριτοβρύτου δυνάμεως τῶν χειρῶν, τῆς σκιᾶς τοῦ σώματος καί τῶν περιζωμάτων τῶν Ἀποστόλων (κεφ. 5 καί 19).

Ἄς σιγήσουν, λοιπόν, οἱ βλάσφημες γλῶσσες συγχρόνων αἱρετικῶν, πού χλευάζουν τήν χριστιανική εὐλάβεια πρὸς τά ἱερά λείψανα, διότι ἔτσι ἀποδεικνύουν πόσο ἀντιευαγγελικό καί ψυχωλέθριο εἶναι τό φρόνημά τους, καθώς ἀπορρίπτει τή δυνατότητα μετοχῆς καί τοῦ σώματος τῶν Ἀγίων καί κατ’ ἐπέκταση κάθε πιστοῦ στή ζωοποιό Χάρη τοῦ Θεοῦ, τή δυνατότητα νά εἶναι τό σῶμα τους “νάός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος”. Αὐτό ἔχει ὀλέθρια συνέπεια τή συνειδητή ἢ ὑποσυνείδητη ἀπόρριψη τοῦ ἀγιογραφικοῦ (εὐαγγελικοῦ καί ἀποστολικοῦ) κηρύγματος τῆς σωτηρίας τοῦ ὅλου ἀνθρώπου.

* * *

Δοξολογοῦντες τό ὄνομα τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ μας, θά προσκυνήσουμε εὐλαβικά τήν τιμία Κάρα τοῦ Ἀποστόλου Του καί θά λάβουμε ἐνδυνάμωση πνευματική, γιά νά κηρύξουμε διά βίου καί λόγων τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν προσδοκία τῆς δικῆς μας μετ’ Αὐτοῦ συναναστάσεως.

17 Μαΐου 1998, Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος

† Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

“Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος”

Πρὶν εἴκοσι αἰῶνες σαρκώθηκε ὁ προαιώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, “φανερώθηκε πάνω στή γῆ καὶ συναναστράφηκε τοὺς ἀνθρώπους”, ὅπως προφήτευσε ὁ Ἱερεμίας (Βαρούχ γ’ 38). «Ἀπ’ ὅλα πρὶν ὑπῆρχε ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦταν μέ τό Θεό, καὶ ἦταν Θεός ὁ Λόγος... Τά πάντα δι’ αὐτοῦ δημιουργήθηκαν καὶ ἀπ’ ὅσα ἔγιναν τίποτα χωρὶς αὐτόν δέν ἔγινε... Ὁ Λόγος ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἔστησε τή σκηνή του ἀνάμεσά μας καὶ εἶδαμε τή θείκη του δόξα, τή δόξα πού ὁ μοναχογιός τήν ἔχει ἀπ’ τόν Πατέρα, ἦρθε γεμάτος χάρη θείκη καὶ ἀλήθεια γιά μᾶς» γράφει ὁ Ἰωάννης, αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος μάρτυρας τῆς ἐπίγειας ζωῆς, τοῦ σταυροῦ, τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ μας (Ἰω. α' 1, 3, 14).

Ὅλα ἐκεῖνα γιά τὰ ὁποῖα δίνει τήν προσωπική του μαρτυρία ὁ Ἰωάννης καὶ οἱ Συμμαθητές τοῦ ἐκτυλίχθηκαν στήν Παλαιστίνη, τήν θεοδότη πατρίδα τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Προφητῶν. Ἡ Ἰουδαία καὶ ἡ Γαλιλαία ὑπῆρξαν ἡ κοιτίδα τοῦ οὐρανοδρόμου, οὐρανοπολίτου καὶ οὐρανοπάτριδος νέου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τῶν Χριστιανῶν, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

* * *

Ἐκεῖ, στή Γαλιλαία, καὶ ἐκεῖνα τὰ χρόνια, στό “πλήρωμα τοῦ χρόνου”, γεννήθηκε ὁ Θωμᾶς. Δέν γνωρίζουμε τίποτε γιά τήν καταγωγή του, παρά μόνο το ἀραμαϊκό του ὄνομα “Θωμᾶς”. “Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος” μας λέει ὁ Ἰωάννης, καὶ τό ὄνομα αὐτό μᾶλλον μεταφράζεται στά ἑλληνικά μέ τή λέξη “Δίδυμος”. οἱ ἄλλοι Εὐαγγελιστές ἀρκοῦνται μόνο στό “Θωμᾶς”.

Δέν πρέπει νά εἶχε ἰδιαίτερη μόρφωση οὔτε ἀνῆκε σέ κάποια ἄρχουσα θρησκευτική τάξη. Ὅπως πολλοί Μαθητές τοῦ Κυρίου, ἦταν ψαράς κι αὐτός, καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ τέταρτος Εὐαγγελιστής (κεφ. κα’).

Ψαράς, λοιπόν. Καί ποῦ ἄλλοῦ; Στή Γαλιλαία, στή λίμνη Γεννησαρέτ ἢ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, ὅπως λεγόταν ἡ μεγάλη ἐκείνη λίμνη τῆς Γαλιλαίας. Ἐκεῖ “ἀλίευσε” ὁ Χριστός μας τοὺς

“ἀλιεῖς τῶν ἀνθρώπων”. Ἐκεῖ, στά περίχωρα τῆς λίμνης, “ἀλίευσε” καί τόν Θωμᾶ.

Ἐνα βράδυ ὁ Κύριος, ὅπως συνήθιζε, ἀνέβηκε μόνος του στό βουνό νά προσευχηθεῖ. Ὅλη τή νύχτα προσευχόταν. Ὅταν ξημέρωσε, φώναξε κοντά Του τούς μαθητές Του καί διάλεξε ἀνάμεσα στούς δώδεκα, γιά νά εἶναι ἀπόστολοι, ἀπεσταλμένοι Του (Λουκᾶς στ’ 12 ἐξ).

Ἀνάμεσά τους διάλεξε καί τόν Θωμᾶ. Καί ὁ Θωμᾶς Τόν ἀκολούθησε. Σέ ὅλες τίς περιοδεῖες, σέ ὅλα τά κηρύγματα, σέ ὅλα τά θαύματα, σέ ὅλη τή διαδρομή τῆς ἐπισήμου δράσεώς Του.

* * *

Ἦταν παρών μαζί μέ τούς ὑπολοίπους Μαθητές τότε πού ὁ Χριστός μας, ὁ νομοδότης Θεός τοῦ Σινᾶ, φανερώνεται ὡς Θεάνθρωπος Νομοδότης στό παραθαλάσσιο Ὅρος τῶν Μακαρισμῶν, διδάσκοντας τούς ὅρους τῆς Νέας Διαθήκης:

«Μακάριοι ὅσοι νιώθουν τόν ἑαυτό τους φτωχό μπροστά στό Θεό, γιατί δική τους εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

»Μακάριοι ὅσοι θλίβονται γιά τίς ἁμαρτίες τους καί τό κακό πού κυριαρχεῖ στόν κόσμο, γιατί αὐτοί θά παρηγορηθοῦν ἀπό τό Θεό.

»Μακάριοι ὅσοι φέρονται μέ πραότητα στούς ἄλλους, γιατί αὐτοί θά κληρονομήσουν τή γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

»Μακάριοι ὅσοι πεινοῦν καί διψοῦν γιά τήν ἐπικράτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, γιατί ὁ Θεός θά ἱκανοποιήσῃ τήν ἐπιθυμία τους.

»Μακάριοι ὅσοι δείχνουν ἔλεος στούς ἄλλους, γιατί σ’ αὐτούς θά δείξῃ ὁ Θεός τό ἔλεός Του.

»Μακάριοι ὅσοι ἔχουν καθαρή καρδιά, γιατί θά δοῦν τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ.

»Μακάριοι ὅσοι φέρνουν τήν εἰρήνη στούς ἀνθρώπους, γιατί αὐτοί θά ὀνομαστοῦν παιδιά τοῦ Θεοῦ.

»Μακάριοι ὅσοι διώκονται γιά τήν ἐπικράτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, γιατί σ’ αὐτούς ἀνήκει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

»Μακάριοι εἰστε, ὅταν σᾶς χλευάσουν καί σᾶς καταδιώξουν καί σᾶς κακολογήσουν μέ κάθε ψεύτικη κατηγορία ἐξαιτίας μου. Νά αἰσθάνεσθε χαρά καί ἀγαλλίαση, γιατί θ' ἀνταμειφθεῖτε μέ τό παραπάνω στούς οὐρανούς. Ἔτσι καταδίωξαν καί τούς προφῆτες πρίν ἀπό σᾶς».

Ὅπως οἱ ὑπόλοιποι ἔντεκα Μαθητές, ἄκουγε καί ὁ Θωμᾶς τή διδαχή τοῦ Ἰησοῦ, τόν ἐξουσιαστικό Του λόγο, πού ἐξέπλησσε τούς ὄχλους. Στό λαό μιλοῦσε μέ παραβολές, ὅσο μποροῦσαν νά καταλάβουν, ἀλλά στούς Μαθητές Του κατ' ἰδίαν τά ἐξηγοῦσε ὅλα.

Ἄκουσε τήν παραβολή τοῦ γεωργοῦ πού ἔσπειρε καί τό ἀποτέλεσμα τῆς σπορᾶς ἀνάλογα μέ τήν ποιότητα τοῦ ἐδάφους· γιά τό λυχνάρι πού τό τοποθετοῦμε πάνω στό λυχνοστάτη· γιά τή θεόδοτη ἐσωτερική δύναμη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, σάν τό σπόρο τοῦ σιναπιοῦ, πού δέν θά ἐγκαθιδρυόταν στή γῆ, ἀλλά θά ἀπλωνόταν στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

* * *

Ἦταν παρών στίς τόσες θαυματουργίες: στήν κατάπαυση τῆς φοβερῆς θαλασσοταραχῆς καθώς ταξίδευαν στήν ἀντίπερα περιοχή τῶν Γεργεσηνῶν, μέ ἓνα μονάχα λόγο τοῦ Ἰησοῦ· στήν κυριαρχική ἐξουσία Του πάνω στίς ἀντίθεες δυνάμεις, μέ τήν ἀπαλλαγή τοῦ δυστυχοῦς δαιμονισμένου ἀπό τήν τυραννία τους· στή θεραπεία τῆς ἐπί δώδεκα χρόνια αἱμορροοῦσης καί τήν ἀντίσταση τῆς ἀποθανούσης κόρης τοῦ ἀρχισυναγώγου Ἰαείρου. Καί τά στοιχεῖα τῆς φύσεως καί τά δαιμονικά πνεύματα καί οἱ ἀνίατες ἀσθένειες καί αὐτός ὁ ἀκατανίκητος θάνατος ὅλα ὑποτάσσονταν στό Διδάσκαλό του.

“Εἷς ἐκ τῶν Δώδεκα”

Μάλιστα δέν ἦταν μόνο θεατῆς θεραπειῶν, ἀλλά καί αὐτοουργός! Ὅταν τόν ἔστειλε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, καθώς καί τούς λοιπούς Μαθητές, γιά νά κηρύξουν στούς Ἰσραηλίτες τήν ἔλευση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τούς ἔδωσε τήν ἐξουσία νά θεραπεύουν τίς ἀσθένειες καί νά διώχνουν τά δαιμόνια ἀπό τούς δαιμονισμένους ἀνθρώπους.

Τό ἔβλεπε, λοιπόν, πώς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θά ἦταν ἐδρασμένη στίς ἀνθρώπινες καρδιές, καί ὅχι ὅπως τήν περίμεναν οἱ συμπατριῶτες του· σήμαινε τήν ἀνακαίνιση τῶν ἀνθρώπων καί τήν ἀνακαίνιση ὅλης τῆς δημιουργίας, τήν ἀπαλλαγή τους ἀπό τήν τυραννία τῶν καταργουμένων δαιμονικῶν δυνάμεων, τήν φανέρωση τῆς ἀπόλυτα εὐσπλαχνικῆς καί ἀγαθοποιοῦ ἐξουσίας τοῦ Σωτῆρος. Τό ἔζησε αὐτό ὁ Θωμᾶς, ὅσο περιόδευε στίς πόλεις καί τά χωριά, ὅχι πιά προαναγγέλλοντας τήν ἐγγύτητα τῆς θείας βασιλείας σάν τόν Βαπτιστή Ἰωάννη, ἀλλά κηρύσσοντας τήν παρουσία τῆς ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους.

Βέβαια, γνώρισε ἐκ πείρας ὅτι δέν τήν ἀποδέχονταν οἱ ἄνθρωποι, ὅπως τούς εἶχε προείπει ὁ Κύριος. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέν θά ἐπιβαλλόταν μέ τή βία στίς ἀνθρώπινες συνειδήσεις, ὅπως καί ἡ ἐν παραδείσῳ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στούς Πρωτοπλάστους δέν καταργοῦσε τήν ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς τους. Πρός τό παρόν, ὡς τή θεόγνωστη συντέλεια τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, ἦταν ὁ καιρός τῆς σποράς μέν πρός ὅλους, ἀλλά καί τοῦ θερισμοῦ μόνο ἀπό τίς καρδιές τῶν καλοπροαιρέτων ἀνθρώπων. Στή συντέλεια τοῦ κόσμου, θά γινόταν ὁ τελικός θερισμός καί ὁ διαχωρισμός τοῦ σιταριοῦ ἀπό τό ἄχυρο.

* * *

Μετά ἀπό τήν πρώιμη ἐκείνη ἀποστολική περιοδεία, γύρισε πάλι κοντά στό Διδάσκαλό του καί ὁ Θωμᾶς. Θά ἐξέφρασε καί ὁ ἴδιος ἀσφαλῶς τό θαυμασμό του ἀπό τήν ἐπιτέλεση τῶν θαυματουργικῶν θεραπειῶν πάνω στούς δαιμονισμένους. Ὅμως, ὁ Κύριος τούς καθοδηγεῖ νά εἶναι οὐρανόφρονες, προσανατολισμένοι ὅχι τόσο στά προσωρινά θαύματα, ὅσο στό μεῖζον θαῦμα,

ὅτι δηλαδή, ἂν καί ἄνθρωποι γήινοι, ἦταν ἤδη πολιτογραφημένοι στὸν οὐρανό. Κι αὐτό, γιὰ νὰ ἔχουν τὸ νοῦ τους στὰ οὐράνια καί νὰ μὴ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὴν χαμαίζηλη προσδοκία τοῦ κόσμου, πού γύρευε θαύματα ἱκανοποιήσεως προσωρινῶν ἀναγκῶν του.

Αὐτὸ ἄλλωστε φάνηκε ἐκεῖνες τὶς μέρες. Ἦταν τότε πού ἔγινε ὁ πρῶτος πολλαπλασιασμός τῶν πέντε ψωμιῶν καί τῶν δύο ψαριῶν, ἀπὸ τὸν ὁποῖο χόρτασαν πέντε χιλιάδες ἄνδρες, χώρια οἱ γυναῖκες καί τὰ παιδιὰ τους. Ὁ κόσμος ἐνθουσιάστηκε καί, ἂν δέν τοὺς ἔδιωχνε ὁ Κύριος, θὰ κινοῦνταν νὰ Τὸν ἀνακηρύξουν βασιλιά τους, βασιλιά γιὰ τὶς ἐγκόσμιες ἀνάγκες, ὅχι ὅμως καί γιὰ τὶς καρδιές τους. Γι' αὐτό, ὁ Καρδιογνώστης φρόντισε καί ἔβαλε τοὺς Μαθητές Του σ' ἓνα πλοιάριο, ἔδιωξε τὸ πλῆθος καί ὁ ἴδιος ἀνέβηκε στό βουνό μόνος Του γιὰ νὰ προσευχηθεῖ.

Ἦταν περίπου μεσάνυχτα, ὅταν κατέβηκε καί περπάτησε πάνω στὴ φουρτουνιασμένη θάλασσα πλησιάζοντας τὸ πλοιάριο. Οἱ μαθητές νόμισαν πὼς ἔβλεπαν φάντασμα, ἀλλ' Ἐκεῖνος φώναξε καί τοὺς καθησύχασε. Πόση ἔκπληξη δοκίμασαν, ὅταν μέ τὴν προσταγή τοῦ Ἰησοῦ εἶδαν τὸν ἐνθουσιώδη συμμαθητὴ τους τὸν Πέτρο νὰ περπατᾷ πάνω στὴ θάλασσα! Ἀλλὰ καί μόλις ἀνέβηκε ὁ Διδάσκαλός τους στό πλοιάριο, ἀμέσως ἡσύχασε ἡ θάλασσα!

Ἔφθασαν ἐπιτέλους στὴ Γεννησαρέτ. Ἄλλα θαύματα, ἐκεῖ, σὲ πλῆθος ἀσθενῶν ἀπὸ ὅλη τὴν περίχωρο. Μόνο πού ἄφηνε ὁ Χριστὸς στοὺς ἀσθενεῖς νὰ ἀγγίξουν τὰ ἐνδύματά Του, γίνονταν ἀμέσως καλά.

Καί ἀργότερα, ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἑπτὰ κρίθινων ψωμιῶν καί τῶν λίγων ψαριῶν, γιὰ τὴν διατροφή πάντων ἀπὸ τέσσερις χιλιάδες ἀνθρώπων! Ἦταν ὀλοφάνερο πιά στοὺς Μαθητές πὼς ὁ Διδάσκαλός τους ἦταν ἀνώτερος κι ἀπὸ τὸν Μωυσῆ, τὸ ὄργανο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ λύτρωση τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο πρὸς τὴ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας· ὁ Ἰησοῦς ἦταν ὁ Μεσσίας, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἦταν Ἐκεῖνος πού ἔτρεφε μέ τὴ θεϊκὴ Του ἐξουσία τοὺς πεινασμένους μέ τὸν ὑλικὸ ἄρτο, ἀλλὰ προπαντὸς θὰ

ἔτρεφε τούς πιστούς Του μέ τόν οὐράνιο καί ψυχοτρόφο Ἄρτο, τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματός Του.

Ἦδη, ὀλοκλήρωσε τό ἔργο Του ἐπί τῆς γῆς, συμπλήρωσε τόν ἀριθμό τῶν Μαθητῶν καί Ἀποστόλων Του. Προσκαλεῖ τρεῖς ἀπ' αὐτούς, τόν Πέτρο, τόν Ἰάκωβο καί τόν Ἰωάννη, ἀνέρχεται μαζί τους στό βουνό Θαβώρ καί τούς φανερώνει τή θεϊκή Του δόξα, τή μοναδικότητα καί ἀνωτερότητά Του ἀπό τούς θεωρουμένους μεγάλους Προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Μωυσῆ καί Ἥλία πού παρίστανται δίπλα Του ὡς ὑπηρέτες τῆς δόξης Του. Ὅλα αὐτά γίνονται στή Γαλιλαία, στό βόρειο τμήμα τῆς Παλαιστίνης.

Ἀμέσως μετά, προαναγγέλει μιά καί δύο καί τρεῖς φορές τόν σταυρικό Του θάνατο. Θά εἶναι ἡ ἔσχατη ἀπόδειξη τῆς ἄμετρης ἀγάπης Του γιά ὅλο τόν κόσμο. Θά παραδοθεῖ στούς Ἰουδαίους θρησκευτικούς ἄρχοντες, πού τόσο Τόν κατέτρεχαν καί ἐνέδρευναν ἐπί τρία συνεχῆ χρόνια. Ἐκεῖνοι θά Τόν ὀδηγήσουν σέ εἰδωλολατρικό δικαστήριο, θά Τόν καταδικάσουν σέ σταυρικό θάνατο, θά Τόν σταυρώσουν, ἀλλά τήν τρίτη ἡμέρα μόνος Του θά ἀναστηθεῖ.

Κάποια στιγμή ὁ Πέτρος προσπαθεῖ νά Τόν ἀποτρέψει, ἐνεργώντας ἀνθρώπινα, ἀλλά ὁ Χριστός τόν ἐπιτιμᾷ μέ αὐστηρότητα. Δέν πρέπει νά σκέφτονται ὅπως θέλουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά νά ὑποτάσσονται στό θεῖο θέλημα.

“Ἀγωμεν, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’ αὐτοῦ”

Ἐκεῖνες τίς μέρες πληροφοροῦνται γιά τή βαριά ἀρρώστια τοῦ Λαζάρου. Ὁ Κύριος καθυστερεῖ δύο μέρες καί, ἔπειτα, τούς ἀνακοινώνει ὅτι ὁ Λάζαρος “κεκοίμηται”, “πέθανε”, “ἀλλά πηγαίνω νά τόν ξυπνήσω”. Μάλιστα δέν τούς κρύβει τή χαρά Του, διότι μέ τό μεγάλο θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου θά τούς στηρίξει γιά ἄλλη μιά φορά, τήν ἔσχατη, νά Τόν πιστέψουν ὡς Κύριο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου καί νά μήν ἀπωλέσουν τελειωτικά τήν πίστη τους, ὅταν θά ἐρχόταν ἡ ὥρα τῆς ἐκουσίας πορείας Του πρός τό σωτηριῶδες Πάθος Του.

Μόλις τούς αναγγέλλει τήν απόφασή Του νά μεταβεῖ στήν Ἰουδαία, δειλιάζουν, ὀλιγοψυχοῦν. Φοβοῦνται γιά Ἐκεῖνον, φοβοῦνται καί γιά τόν ἑαυτό τους. “Μόλις πρίν ἀπό λίγο ζητοῦσαν οἱ Ἰουδαῖοι νά σέ λιθοβολήσουν καί πάλι θά πᾶς ἐκεῖ;” Τοῦ λένε. Δέν Τόν ἐγκαταλείπουν.

Ὁ Θωμᾶς φαίνεται πώς ἦταν πιό ἀδύναμος πνευματικά καί λιγότερο πιστός ἀπό τούς ὑπολοίπους· ἔχοντας ἀκούσει τήν προαναγγελία τοῦ Πάθους, γνωρίζοντας καί τήν μανία τῶν Ἰουδαίων θρησκευτικῶν ἀρχόντων, θεωροῦσε σίγουρη πλέον καί ἀναπόφευκτη τή θανάτωση τοῦ Διδασκάλου τους, ἀλλά καί τῶν ἰδίων: “Πᾶμε κι ἐμεῖς νά πεθάνουμε μαζί Του”.

Βεβαίως, δέν Τόν ἐγκαταλείπει, ἀλλά συμπορεύεται ὅπως καί οἱ ἄλλοι Μαθητές. Ἀργότερα, μάλιστα, μετά τήν Ἀνάσταση καί τήν Πεντηκοστή, θά γίνει τόσο τολμηρός, ὥστε χωρίς νά ἔχει δίπλα του αἰσθητά τόν Κύριο διέτρεξε ὅλη σχεδόν τήν οἰκουμένη καί Τόν κήρυξε ἀνάμεσα σέ πλήθη πού διψοῦσαν γιά αἷμα καί ἤθελαν νά τόν φονεύσουν (βλ. ἰ. Χρυσόστομου, εἰς τὰς Πράξεις ὁμιλία ΞΒ΄, 2).

Μέ σφιγμένη τήν καρδιά Τόν ἀκολουθοῦν στήν τελευταία πορεία Του πρός τήν Ἰουδαία. Εἶναι παρόντες στό μέγα θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ τετραημέρου νεκροῦ Λαζάρου, μέ μόνο τόν ἐξουσιαστικό Του λόγο. Καί ὁ Ἥλιος ἀνέστησε νεκρό καί ὁ Ἐλισσαῖος ἐπίσης, ἀλλά μέ ἐκτενεῖς δεήσεις καί ἀκουμπώντας πάνω στά νεκρά σώματα. Ὅμως, ἐδῶ διαπιστώνουν γιά ἄλλη μιά φορά οἱ Μαθητές τή θεϊκή δύναμη τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου. Ἀλλωστε, καί πολλοί Ἰουδαῖοι πίστεψαν στό ἐκπληκτικό γεγονός καί στή μοναδική ἐξουσία καί δύναμη τοῦ Κυρίου, τόσο πού οἱ Ἰουδαῖοι ἄρχοντες σκέφτονταν νά σκοτώσουν τό Λάζαρο, γιά νά ἐκλείψει τό τεκμήριο τοῦ θαύματος.

* * *

Ἐπακολούθησε ἡ θριαμβευτική εἵσοδος τοῦ Κυρίου στά Ἱεροσόλυμα, τήν προφητοκτόνο πόλη, πού μετ’ ὀλίγον θά γινόταν καί θεοκτόνος. Μιά εἵσοδος πραεῖα, ἐνός Βασιλιά χωρίς συνοδεία στρατιωτῶν καί αἶγλη ἐγκόσμια, πάνω σ’ ἓνα γαῖδουράκι,

ὅπως τό εἶχε προφητεύσει ὁ προφήτης Ζαχαρίας (Ζαχ. θ' 9). Κι ὅταν σέ λίγο εἰσῆλθε στό Ναό, Τόν ἐπευφημοῦσαν τά μικρά παιδιά, γιά νά ἐκπληρωθεῖ πάλι ὁ προφητικός ψαλμικός λόγος “ἀπό τό στόμα τῶν νηπίων καί τῶν βρεφῶν ἔκανες νά βγεῖ τέλειος ὕμνος” (Ψαλμ. η' 3, βλ. ἐπίσης Ματθ. κα' 12-16).

Ἡ ἐκδίωξη τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό καί οἱ τελευταῖοι ἐλεγκτικοί λόγοι τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς θεοστυγεῖς θρησκευτικούς ἄρχοντες· ἡ προαναγγελία τῆς καταστροφῆς τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλά καί τῆς συντέλειας τοῦ κόσμου ἀπό τό Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν ἀπέναντι τοῦ Ναοῦ, τό τελευταῖο πασχάλιο δεῖπνο μέ τοὺς Μαθητές, ἡ νίψη τῶν ποδῶν τους ὡς ἄλλο ἓνα δεῖγμα ταπεινουμένης ἀγάπης, ἡ παρακαταθήκη τῶν τελευταίων λόγων Του: ὅλα ἔγιναν σέ τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, ὡσάν νά συνωθεῖτο ὁ χρόνος πρὸς τό “Τετέλεσται”.

Ἦδη, πρὶν τῇ σταυρική Του θυσία, τοὺς προσέφερε τὴ βρώση τοῦ Σώματός Του καί τὴν πόση τοῦ Αἵματός Του, τὴν βρώση τοῦ αἰωνίως ἱλαστηρίου καί πασχαλίου Ἀμνοῦ γιά τό πέραςμα ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. “Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστι τό σῶμά μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς καινῆς διαθήκης τό περί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν” (Ματθ. σκτ' 26-27).

Τότε ἦταν πού τά θλιβερά προαισθήματα πού τρόμαζαν τὸν Θωμᾶ καί τοὺς ἄλλους, ἴσως, Μαθητές ἀναδύονται πάλι καί ἐκφράζονται μέ λιτές φράσεις, ὅπως τίς παραθέτει ὁ τέταρτος Εὐαγγελιστής.

Ὁ Κύριος τοὺς προειδοποιεῖ καί τοὺς διαβεβαιώνει: “Ἄς μὴν ταράζεται ἡ καρδιά σας”. Δείχνει ὅτι γνωρίζει μέ τὴ δύναμη τῆς θεότητάς Του ὅσα ἔχουν στήν ψυχὴ τους καί συνεχίζει: “Νά ἔχετε πίστη στό Θεό, νά ἔχετε πίστη καί σέ μένα”, σάν νά τοὺς ἔλεγε: “Ὅ,τι καί νά συμβεῖ θά περάσει, ἀφοῦ ἡ πίστη στὸν Πατέρα μου καί σέ μένα εἶναι πιό δυνατὴ ἀπὸ τά ἐπερχόμενα κακά, ὥστε νά μὴν ἀφήσει τίποτε ἀπὸ τά δυσάρεστα νά ἐπικρατήσῃ τελειωτικά”. Τοὺς καθησυχάζει ὅτι “πορεύεται πρὸς

τόν Πατέρα Του”, γιά νά ἐτοιμάσει τόπο γι’ αὐτούς, ὥστε ὅπου θά εἶναι Ἐκεῖνος νά εὐρίσκονται κι αὐτοί (βλ. Ἰω. κεφ. 13-16, ἰ. Χρυσοστόμου ὁμιλία ΟΓ’ εἰς τό κατά Ἰωάννην, 1-2).

Ὁ Πέτρος μέ πολλή φιλοστοργία Τόν ἐρωτᾷ: “Ποῦ πηγαίνεις, Κύριε;”

Ὁ Θωμᾶς, πάλι ἀπό δειλία, Τόν ἐρωτᾷ: “Κύριε, δέν ξέρουμε ποῦ πηγαίνεις· πῶς λοιπόν μποροῦμε νά ξέρουμε τήν ὁδὸ πού ὁδηγεῖ ἐκεῖ;” Καί ἀκοῦν ὅλοι τήν ἀπάντηση: “Ἐγώ εἶμαι ἡ ὁδός (ὁ μόνος πού θά σᾶς ὁδηγήσει στόν Πατέρα) καί ἡ ἀλήθεια (δηλ. δέν εἶναι ψέμα τά λεγόμενά μου) καί ἡ ζωή (δηλ. καί ἂν ἀκόμη πεθάνετε βιολογικά, θά πετύχετε ὅσα σᾶς εἶπα)”.

Καί ὁ Φίλιππος: “Κύριε, δεῖξε μας τόν Πατέρα, κι αὐτό μᾶς ἀρκεῖ”. “Αὐτός πού ἔχει δεῖ ἐμένα ἔχει δεῖ τόν Πατέρα... Δέν πιστεύεις πῶς ἐγώ εἶμαι ἀχώριστος ἀπό τόν Πατέρα, κι ὁ Πατέρας ἀπό μένα;”

Γνωρίζει ὅτι δέν δύνανται ἀκόμη νά βαστάξουν αὐτούς τούς λόγους Του. Μετά τό Πάθος, τήν Ἀνάσταση καί τήν Ἀνάληψή Του, ὅταν θά τούς στείλει τό Ἅγιο Πνεῦμα, Ἐκεῖνος πλέον θά τούς διδάξει καί θά τούς ὑπενθυμίσει ὅλα ὅσα τούς ἔλεγε ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ἐκεῖνος ἐπρόκειτο νά Τόν δοξάσει, διότι μέ τή δική Του ἐνδυνάμωση θά τελοῦσαν οἱ Μαθητές μεγαλύτερα θαύματα ἐπικαλούμενοι τό ὄνομα τοῦ Κυρίου (ἐνθ. ἀν.).

Καί ἔπειτα ἡ Γεσθημανή, ἡ ὑπερθαύμαστη προσευχή Του ἐνῶ οἱ Μαθητές ἀποκοιμοῦνται ἀποκαμωμένοι, ἡ προδοσία, ἡ σύλληψη, ὁ διασκορπισμός τῶν Μαθητῶν καί ἡ φοβισμένη ἐγκατάλειψη τοῦ Διδασκάλου καί Κυρίου τους, ἡ παρωδία τῆς δίκης μέ τήν προειλημμένη καταδικαστική ἀπόφαση, ἡ φραγγέλωση καί ὁ ἐμπαιγμός τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἄνοδος πρὸς τόν Γολγοθᾶ, ἡ σταύρωση ἐν μέσῳ δύο κακούργων, τό “Τετέλεσται” τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, ἡ αὐτεξούσια τελευταία ἐκπνοή, ὁ ἐκούσιος θάνατος, ὁ ἐνταφιασμός ἀπό τόν τολμήσαντα Ἰωσήφ τόν ἀπό Ἀριμαθαίας μαζί μέ τόν Νικόδημο, τά μύρα τῶν Μυροφόρων καί ἡ εἶδηση ἡ πρωτάκουστη, ἡ ἀπίστευτη, ἡ μεταστρέψασα τήν

λύπη σέ χαρά ἀναφαίρετη: “Ἠγέρθη ὁ Κύριος!” “Ἐωράκαμεν τόν Κύριον!”

“Ἐάν μή ἴδω, οὐ μή πιστεύσω”

Στό ὑπερῷο οἱ φοβισμένοι Μαθητές. Τήν πρωτοβουλία ἔχουν οἱ ἀφοσιωμένες Μαθήτριες μέ προεξάρχουσα τήν Μαρία τήν Μαγδαληνή. Πορεύθηκαν μέ συνοχή καρδίας στό μνημεῖο, γιά νά ἀποχωρήσουν μετ’ ὀλίγον μέ τρόπο καί ἔκσταση μετά τή θέα τοῦ Ἀγγέλου, μέ χαρά ἀνεκλάλητη μετά τήν εὐλογία τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου τους. Γίνονται εὐαγγελίστριες τῆς Ἀναστάσεως στούς φοβισμένους μέν καί δειλούς, ἀλλ’ ἀγαπῶντες τόν Κύριο Μαθητές.

Ὁ Πέτρος μέ τόν Ἰωάννη τρέχουν στό Μνημεῖο καί διαπιστώνουν ὅτι εἶναι κενό· φιλοξενεῖ μόνο τίς πάνινες λουρίδες καί τό κάλυμμα τῆς κεφαλῆς· ποῦ ἦταν τό σῶμα χωρίς τά ἐντάφια σπάργανα;

Ὁ Λουκᾶς μέ τόν Κλεόπα πορευόμενοι στό χωριό Ἐμμαούς συνομιλοῦν τόση ὥρα μέ τόν Ἀναστάντα, μέ “κεκρατημένους τούς ὀφθαλμούς του μή ἐπιγινῶναι αὐτόν”, ἀλλά τελικά Τόν ἀναγνωρίζουν, ὅταν εὐλογεῖ γιά χάρη τους καί τούς διαμοιράζει τόν ἄρτο.

Καί, τέλος, οἱ Ἑνδεκα στό ὑπερῷο μέ τίς ἀσφαλισμένες πόρτες Τόν βλέπουν Ἀναστάντα, μέ τά σημάδια τῶν καρφιῶν στά χέρια καί τά πόδια, μέ τό σημάδι τοῦ λογχισμοῦ στήν πλευρά, λαμβάνουν τήν εἰρηνοποιό καί χαριτόδωρο εὐλογία Του. Τρώει ἐνώπιόν τους, γιά νά τούς βεβαιώσει ὅτι ἦταν ὁ Κύριός τους μέ ἀναστημένο τό σῶμα Του. Ἐκπληρώθηκαν οἱ τρεῖς προαναγγελίες ὅτι “Θά ἀναστηθῶ τήν τρίτη ἡμέρα”. Ἐκπληρώθηκε καί ὁ λόγος Του: “Πάλι θά σᾶς δῶ καί θά χαρεῖ ἡ καρδιά σας καί τή χαρά σας ἐκείνη κανένas δέν θά σᾶς τήν ἀφαιρέσει”. Μάλιστα, ὅπως ἐμφύσησε στόν πρωτόπλαστο ἄνθρωπο γιά νά γίνει “εἰς ψυχὴν ζῶσαν”, ἔτσι τώρα ἐμφυσᾷ στούς Μαθητές Του καί τούς

λέει: “Λάβετε τό Ἅγιο Πνεῦμα. Σέ ὅποιους συγχωρήσετε τίς ἁμαρτίες, θά τοὺς εἶναι συγχωρημένες· σέ ὅποιους τίς κρατήσετε ἀσυγχώρητες, θά κρατηθοῦν ἔτσι”.

* * *

Ἕνας ὅμως λείπει, ὁ Θωμᾶς. Ὅταν ἐπιστρέφει, τοῦ λένε οἱ ἄλλοι “Εἶδαμε τόν Κύριο!” ἀλλά δέν τοὺς πιστεύει. Ὅπως προηγουμένως τά λόγια τῶν Μυροφόρων φάνηκαν σέ ὅλους σάν παραλήρημα, ἔτσι τώρα τά λόγια τῶν Δέκα φαίνονται ἀπίστευτα στό Θωμᾶ.

Δείχνει πάλι ὅτι εἶναι περισσότερο ἀτελής. Τό νά πιστεύει κανεῖς ἀπλά καί ὡς ἔτυχε εἶναι δεῖγμα ἐπιπολαιότητας, ἀλλά καί τό νά ἐξετάζει περισσότερο ἀπ’ ὅ,τι χρειάζεται ἀποτελεῖ δεῖγμα χονδροειδοῦς διάνοιας. Ὁ Θωμᾶς δέν τοὺς λέει μόνο “δέν σᾶς πιστεύω”, ἀλλ’ “ἀκόμη κι ἂν δῶ, δέν θά πιστεύσω, παρά μόνο ἂν ψηλαφήσω μέ τά ἴδια μου τά χέρια τίς οὐλές τῶν πληγῶν” (ἰ. Χρυσοστόμου, Εἰς τό κατά Ἰωάννην, ΠΖ’ 1 ἐξ.).

Μεσολαβεῖ ἓνα διάστημα ὀκτώ ἡμερῶν, κατά τό ὁποῖο ἀσφαλῶς πάλιν καί πολλάκις ὁ “ἄπιστος” Θωμᾶς ρωτᾷ καί ξαναρωτᾷ τοὺς ἄλλους Μαθητές, τοὺς ἀκούει καί τοὺς ξανακούει γιά τό ἀπίστευτο γεγονός. Ὁ Κύριος μέ ἄμετρη φιλανθρωπία, χάριν μιᾶς ψυχῆς, ἐμφανίζεται πάλι, δίνει τήν εἰρηνόδωρη εὐλογία Του καί ὑποδεικνύει στό Θωμᾶ: “Φέρε τό δάκτυλό σου ἐδῶ καί δές τά χέρια μου, φέρε καί τό χέρι σου καί βάλε το στήν πλευρά μου. Μήν ἀμφιβάλλεις, ἀλλά πίστεψε”. Πρίν προλάβει νά πεῖ κάτι ὁ Θωμᾶς! Ἀποδεικνύει ἔτσι ὅτι ἦταν ἀοράτως παρών, ὅταν ἐκεῖνος ἀπιστοῦσε στά λεγόμενα τῶν ὑπολοίπων.

Τότε πλέον ὁ Θωμᾶς κάνει τή σωτήρια ὁμολογία: “Εἶσαι ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου”.

“Πίστεψες, ἐπειδή μέ εἶδες μέ τά μάτια σου· μακάριοι ἐκεῖνοι πού πιστεύουν χωρίς νά μ’ ἔχουν δεῖ” ἀποκρίνεται ὁ Κύριος.

Εἶναι ἄξιο ἀπορίας πῶς σῶμα ἄφθαρτο, πού μάλιστα ἐμφανιζόταν ὅποτε ἤθελε στούς Μαθητές χωρίς νά ἐμποδίζεται ἀπό

τίς κλειστές θύρες, ἔδειχνε πάνω του τά ἀποτυπώματα τῶν καρφίων καί ἐπέτρεπε στό φθαρτό χέρι τοῦ Μαθητῆ νά τό ἀγγίξει. Εἶναι προφανές ὅτι αὐτό γινόταν ἀπό συγκατάβαση, παρόλο πού εἶχε ἀπαλλαγεῖ ἀπό κάθε ὑλική παχύτητα καί ἰδότητα. Ἔτσι ὁμως φανερωνόταν ξεκάθαρα ὅτι ὁ ἐμφανισθεῖς ἔφερε ἐκεῖνο ἀκριβῶς τό σῶμα πού εἶχε δεχθεῖ τά καρφιά καί τή λόγχη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ὁ Σταυρωθεῖς αὐτός ὁ ἴδιος ἦταν καί ὁ Ἀναστημένος, ἡ Ἀνάστασή Του ἦταν ἓνα περίτρανο γεγονός, ἀπτό, ψηλαφητό (ἐνθ. ἀν.).

Ἡ ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ ἐγίνε αἰτία νά πιστοποιηθεῖ περίτρανα το ἀπίστευτο γεγονός τῆς αὐτεξούσιας Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας. Διότι προηγουμένως εἶχαν ἀναστηθεῖ ὁ Λάζαρος καί ὁ γιός τῆς χήρας στή Ναῖν καί ἡ κόρη τοῦ Ἰαεῖρου στήν Καπερναοῦμ, ἀλλά ὅλοι ἐκεῖνοι εἶχαν ἀναστηθεῖ μέ τή ζωοποιό δύναμη τοῦ λόγου εἴτε τῆς ἀφῆς τοῦ Κυρίου, ὅχι ἀπό μόνοι τους, καί ἐπέζησαν στήν παροῦσα ζωή γιά κάποια χρόνια ἀκόμη. Ἐδῶ ὁμως ἔχουμε αὐτεξούσια Ἀνάσταση καί μάλιστα μέ σῶμα ἄφθαρτο, μή ὑποκείμενο στούς νόμους καί τούς περιορισμούς τῆς φύσεως, μή ὑποκείμενο πλέον σέ θάνατο, ἀλλά καταλύτη τοῦ θανάτου καί κάθε φθορᾶς.

Καί ἐπειδὴ ἦταν τέτοιο τό Σῶμα Του, γι' αὐτό μόνο ὅταν ἤθελε νά φανερωθεῖ, ἀπό συγκατάβαση πρὸς τήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία τῶν Μαθητῶν, τότε τούς φανερωνόταν. Φανερώθηκε τό πρωί τῆς πρώτης ἡμέρας στίς Μυροφόρες καί ἰδιαίτερα στήν ἁγία Μαρία τή Μαγδαληνή· τό ἑσπέρας τῆς πρώτης ἡμέρας στούς Δέκα καί τό δειλινό στόν Λουκᾶ καί τόν Κλεόπα· ὕστερα ἀπό ὀκτώ ἡμέρες στούς Δέκα καί στό Θωμᾶ· ὅλες αὐτές οἱ ἐμφανίσεις στά Ἱεροσόλυμα ἢ στά περίχωρα (Ἑμμαούς).

* * *

Ἐπειτα ἀπό μέρες φανερώθηκε στή λίμνη τῆς Γαλιλαίας σέ ἑπτὰ Μαθητές: Πέτρο, Ἰάκωβο καί Ἰωάννη, Θωμᾶ καί Ναθαναήλ καί ἄλλους δύο. Εἶχαν πάρει θάρρος πλέον, δέν ἔτρεμαν τήν κακουργία τῶν σταυρωτῶν. Μετέβησαν στή Γαλιλαία καί ἐπιδόθηκαν στήν ἀλιεία. Ὁλονυχτίς ταλαιπωρήθηκαν χωρίς νά πιάσουν

κανένα ψάρι. Τό πρωί στάθηκε ὁ Κύριος στό γιαλό καί τούς υπέδειξε νά ρίξουν τά δίχτυα στή δεξιά μεριά τοῦ πλοίου, ὅποτε ἔπιασαν πάρα πολλά ψάρια. Ὁ Ἰωάννης, πού ἦταν πνευματικά ἀνώτερος καί πιά διορατικός, ἀμέσως ἀναγνώρισε τόν Κύριο, ἐνῶ ὁ Πέτρος πού ἦταν θερμότερος καί πιά ὀρμητικός ρίχθηκε στή θάλασσα καί κολυμβώντας ἔφθασε πρῶτος στόν Ἀναστάντα. Οἱ υπόλοιποι ἔφθασαν μέ τό πλοιάριο. Αὕτη ἦταν ἡ τρίτη ἐμφάνιση τοῦ Κυρίου στούς Μαθητές Του.

* * *

Ἀκουλούθησαν καί ἄλλες θαυμαστές ἐμφανίσεις. Ἦταν πιά ἀπόλυτα βεβαιωμένοι γιά τήν Ἀνάστασή Του. Ὅχι μόνο οἱ Ἑνδεκα, ἀλλά καί ὁ κύκλος τῶν ὑπολοίπων Μαθητῶν, ἀπό τούς ὁποίους ἐκλέχθηκε καί ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ προδότη. Ὡς αὐτόπτες μάρτυρες μποροῦσαν νά καταγράψουν τήν ἱστορία τοῦ πράγματος: “Μετά τό Θάνατό Του παρουσιάστηκε σ’ αὐτούς ζωντανός μέ πολλές ἀποδείξεις· γιά σαράντα μέρες τούς ἐμφανίζόταν καί τούς μιλοῦσε σχετικά μέ τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ” (Πράξ. α' 3).

Στήν τελευταία Του φανέρωση τούς υπέδειξε νά παραμένουν καί νά μήν ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τό Ἱεροσόλυμα, μέχρις ὅτου λάβουν τό βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὥστε νά γίνουν κήρυκες καί μάρτυρες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς τά πέρατα τῆς γῆς.

* * *

“Μετά ἀπ’ αὐτούς τούς λόγους, ἐνῶ Τόν κοίταζαν, ἀνυψώθηκε πρὸς τόν οὐρανό, καί μιά νεφέλη Τόν ἔκρυψε ἀπό τά μάτια τους. Καί καθώς κοίταζαν πού ἀνέβαινε πρὸς τόν οὐρανό, ξαφνικά δύο ἄντρες ἐμφανίστηκαν μπροστά τους μέ λευκά ἐνδύματα (ὅπως στό κενό μνημεῖο τῆς Ἀναστάσεως) καί τούς εἶπαν· Γαλιλαῖοι, τί σταθήκατε καί κοιτᾶτε στόν οὐρανό; Αὐτός ὁ Ἰησοῦς, πού ἀναλήφθηκε ἀπό ἀνάμεσά σας στόν οὐρανό, ἔτσι θά ἔρθῃ πάλι, μέ τόν ἴδιο τρόπο πού τόν εἶδατε νά πηγαίνει ἐκεῖ” (Πράξ. α' 9-11). Προαναγγελία τῆς δευτέρας Παρουσίας Του, περί τῆς ὁποίας ἄλλωστε καί ὁ ἴδιος τούς εἶχε ὁμιλήσει πρό τοῦ Πάθους Του.

Σέ ὅλα αὐτά παρών ὁ Θωμᾶς, βεβαιωμένος πιά γιά τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου του καί Θεοῦ του, στηριγμένος πλέον ἀπό τή ζωοποιό, εἰρηνοποιό καί χαροποιό παρουσία Του, ὁμόψυχος καί ὁμόζηλος μέ τούς λοιπούς Δέκα Μαθητές καί τίς Μαθήτριες τοῦ Κυρίου καί τήν Μητέρα Του καί τούς λοιπούς Μαθητές τοῦ εὐρύτερου κύκλου τῶν πιστευσάντων. Διότι δέν ἦταν μόνο οἱ Ἑνδεκα· ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλεῖ γιά περισσότερους ἀπό πεντακόσιους Μαθητές (βλ. Α΄ Κορ. ιγ΄ 6), καί ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς ἐξιστορεῖ ὅτι στήν ἐκλογή τοῦ Ματθία συμμετεῖχαν περίπου ἑκατόν εἴκοσι πρόσωπα (Πράξ. α΄ 15).

* * *

Ἐπακολούθησε, τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ἔλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μέ τήν οὐρανόφοιτη βοή, καί τίς πύρινες γλῶσσες, τό θαρραλέο κήρυγμα ἐνώπιον τοῦ συρρεύσαντος μεγάλου πλήθους, ἡ “ἀλιεία” τῶν τριῶν χιλιάδων νεοφύτων πιστῶν. Ἐπειτα, τά ἐκπληκτικά θαύματα πού τελοῦσαν οἱ Δώδεκα Ἀπόστολοι, ἡ σύλληψή τους ἀπό τούς Σαδδουκαίους καί ἡ φυλάκισή τους, ἡ θαυμαστή ἀπελευθέρωσή τους ἀπό ἕναν Ἄγγελο, ἡ ἐκλογή τῶν ἑπτὰ Διακόνων, τό μαρτύριο τοῦ Στεφάνου, ὁ πρῶτος διωγμός τῶν πιστῶν, ὁ διασκορπισμός τῶν ὑπολοίπων στά χωριά τῆς Ἰουδαίας καί τῆς Σαμάρειας, πλήν τῶν Ἀποστόλων, ἡ μεταστροφή τοῦ Σαύλου, ἡ διάδοση τοῦ κηρύγματος σέ Ἰουδαίους καί εἰδωλολάτρες, τό ἄνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τήν οἰκουμένη.

Ὅλα αὐτά πού ἐξιστοροῦνται στό βιβλίο Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, τό κήρυγμα καί τά θαύματα, τό θάρρος καί ἡ αὐτοθυσία, οἱ κόποι καί τά κατορθώματα τῶν πρὶν ἀτόλμων καί φοβισμένων Μαθητῶν, ἀλλά μετέπειτα ἀτρομήτων καί ἀμεταπίστων Ἀποστόλων, ὅλα αὐτά ἀποτελοῦν τήν ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὅλο τό θεμέλιο τῆς πίστεως στή θεότητά Του (βλ. ἱ. Χρυσόστομος, Εἰς τὰς Πράξεις ὁμιλία α΄, 1-2).

“Πλευρᾶς ὑπέρ σοῦ νύττεται Θωμᾶς, Λόγε”

Ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς μέ τή Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπτόητος, ἀτρόμητος, ἀκατάβλητος, διέδωσε τό κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ του, τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στούς Πάρθους καί τούς Μήδους, τούς Πέρσες καί τούς Ἰνδούς, δηλαδή στίς περιοχές τῆς Συρίας, τῆς Ἀρμενίας καί τῆς Ἰνδίας μέχρι τά κράσπεδα τῆς Σινικῆς χώρας.

Ἄν ἀναλογισθοῦμε τά ιστορούμενα στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καί στίς Ἐπιστολές τους, οἱ πάντες μπορούμε νά φαντασθοῦμε τούς κόπους καί τούς ἰδρώτες, τίς στερήσεις καί τούς κινδύνους, τίς ἐπιτυχίες καί τίς ἀπογοητεύσεις, τούς πειρασμούς καί τούς διωγμούς, τήν πείνα καί τή δίψα καί τίς ἄλλες παντοειδεῖς ταλαιπωρίες τοῦ μακροῦ ἀποστολικοῦ ἔργου.

Κι ἂν ἐμεῖς σήμερα, σέ ἓνα ἀπό αἰώνων χριστιανικό περιβάλλον, συναντοῦμε τόσες δυσκολίες ἐξωτερικές καί τόσους δισταγμούς ἐσωτερικούς προκειμένου νά κατηχήσουμε τό λαό τοῦ Θεοῦ καί νά ὑπενθυμίσουμε τά χριστιανικῶς αὐτονόητα, ἀπό αὐτά μπορούμε κάπως νά ἀντιληφθοῦμε τό ὑπερθαύμαστο μεγαλεῖο τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ καί κάθε Ἀποστόλου, τόν πύρινο ζῆλο, τήν φιλόχριστη αὐταπάρνηση, τήν ἀκλινή μέχρι θανάτου πιστότητα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

* * *

Στήν τελευταία ἀποστολική περιοδεία του, εὕρισκόμενος στήν Ἰνδία, συνελήφθη ἀπό τόν τοπικό βασιλιά, ἐπειδὴ εἶχε κατηχήσει ὅλη τήν οἰκογένειά του· τούς εἶχε μεταστρέψει ἀπό τήν προηγούμενη θρησκεία τους, τήν ψεύτικη καί ἀνθρώπινης ἐπινοήσεως, στήν ἀληθινή πίστη τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν ὁποία ἦταν ὁ ἴδιος μάρτυρας ἀψευδής μέ τό κύρος τῆς θεοπνεύστου διδαχῆς του καί μέ τήν τεκμηρίωση τῆς θεοπειθοῦς θαυματουργίας του.

Τόν ἀνέκριναν μέ σκληρότητα, τόν καταδίκασαν μέ ἀπανθρωπιά, τόν φυλάκισαν μέ κακουργία καί τέλος ἀποφάσισαν νά τόν θανατώσουν. Ἡ ἀφοβία του μπροστά στό θάνατο καί ἡ ἰλαρότητα τοῦ προσώπου του ἦταν ἡ ἔσχατη ἐν βίῳ ἀποστολική

μαρτυρία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου του. Θά μπορούσε κι ἐκεῖνος νά πεῖ: “Γιά μένα τό νά ζῶ σημαίνει ζωή μέ τό Χριστό, καί τό νά πεθάνω εἶναι κέρδος” (Φιλιπ. α’ 21).

Ἐκεῖνος πού κάποτε, συμπορευόμενος μέ τόν Κύριο καί τούς ἄλλους Μαθητές, ἐξέφρασε τή θλίψη καί τήν ἀπογοήτευσή του μπροστά σέ μιά πιθανή θανάτωση ἀπό τούς συμπατριῶτες τους Ἰουδαίους, τώρα πλέον ἀπεδείκνυε δι’ ἔργων καί διά τῆς ἀφοβίας πρό τοῦ μαρτυρικοῦ τέλους τή χαροποιό προσδοκία τῆς ἔσχατης θυσίας: “Ἐγώ πιά ἤρθε ἡ ὥρα νά χύσω αἷμα μου σπονδή στό Θεό· ἔφτασε ὁ καιρός νά φύγω ἀπ’ αὐτόν τόν κόσμο. Ἀγωνίστηκα τόν καλό ἀγώνα, ἔτρεξα τό δρόμο ὡς τό τέλος, φύλαξα τήν πίστη” (Β’ Τιμ. δ’ 6-7).

Οἱ στρατιῶτες τόν ὁδήγησαν σέ βουνό καί τόν κατατρύπησαν μέ τίς λόγχες τους. Στεφανωμένος πορεύθηκε νά συναντήσει τόν Κύριό του καί Θεό του, ἐκεῖ ὅπου τούς εἶχε ἐτοιμάσει τόπον, “ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός”, ὅπου “μοναί πολλαί εἰσιν”.

Μαρτύρησε στήν Καλαμῖνα τῶν Ἰνδιῶν. Τό ἱερό του λείψανο μετακομίσθηκε ἀργότερα στήν Ἑδεσσα τῆς Συρίας. Κατά πληροφορίες μεταφέρθηκε στήν Κωνσταντινούπολη, στόν ἱστορικό ναό τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ἡ τύχη τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ὅπως καί τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ἀγνοεῖται μετά τήν Ἀλωση τῆς Βασιλεύουσας ἀπό τούς Σταυροφόρους τό 1204.

* * *

Ναός τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ ὑπῆρχε στήν Κωνσταντινούπολη τό πρῶτο μισό του 5ου αἰῶνος, ὅπου καί ἐναπετέθη τό σκήνωμα τό ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὅταν μετακομίσθηκε τό 483 ἀπό τόν τόπο τῆς ἐξορίας του. Ἐπίσης ὑπῆρχαν ἄλλος ἕνας Ναός καί μιά Μονή, γνωστή ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 6ου αἰῶνος.

Αὐτό ἀποδεικνύει τήν τιμή καί τήν εὐλάβεια πρὸς τόν Μαθητή τῆς καλῆς ἀπιστίας, ἀλλά καί Ἀπόστολο τῆς σωτηρίου ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ μας.

Ἡ τιμία Κάρα τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ φυλάσσεται ὡς τιμαλφέστατο κειμήλιο στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πάτμου.

* * *

Ἀπό τά πρόσφατα σχετικῶς θαύματα πού τελέσθηκαν μέ τή θεόδοτη Χάρη τοῦ Ἀποστόλου, χάρη στήν αἰσθητή παρουσία του διά τῆς Τιμίας Κάρας, καταγράφουμε ἓνα, ὅπως τό διαβάσαμε στήν ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος “Ἐκκλησιαστική Ἀλήθεια” καί στό τεῦχος 40 τῆς 1.6.1978.

Συνέβη σέ ἓνα ἀπό τά Δωδεκάνησα, στή Σύμη, στίς 14.5.1978. Ὀλόκληρη ἡ Σύμη, ἐκτός ἀπό τό Μοναστήρι τοῦ Πανορμίτη, εἶχε γεμίσει μέ ἀκρίδες πού δέν ἔφευγαν μέ κανένα φάρμακο. Οἱ κάτοικοι ἀπευθύνθηκαν μέσω τῆς Μητροπόλεως Ρόδου στήν Ἱερά Μονή Πάτμου καί ζήτησαν νά μετακομισθεῖ ἡ θαυματουργός τίμια Κάρα τοῦ Ἀποστόλου, γιά νά γίνει λιτανεία πρὸς ἀποτροπή τοῦ μεγάλου κακοῦ. Ὅπως εἶχαν ἀκουστά, τό ἴδιο εἶχε γίνει παλιότερα μέ ἐπιτυχῆ ἀποτελέσματα.

Ἡ Τιμία Κάρα μεταφέρθηκε στή Σύμη τήν Κυριακή 14 Μαΐου μέ συνοδεία τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου Σπυρίδωνος (+), τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου - Καθηγουμένου Πάτμου κ. Ἰσιδώρου (νῦν Θεοφ. Ἐπισκόπου Τράλλεων καί Προηγουμένου) καί Ἀδελφῶν τῆς Μονῆς. Σχηματίσθηκε πομπή, καί ἡ ἁγία Κάρα ἀποτέθηκε στόν Καθεδρικό Ναό Τιμίου Προδρόμου Σύμης, τήν πομπή συνόδευσαν ὁ τότε Ὑπουργός Ἑσωτερικῶν Χριστ. Στράτος, ὁ Νομάρχης καί οἱ Βουλευτές Δωδεκανήσου καί ἄλλες πολιτικές καί στρατιωτικές ἀρχές. Μετά τή λιτανεία τό ἱερό λείψανο μεταφέρθηκε στό Πέδι τῆς Σύμης, ὅπου βρίσκονται οἱ κῆποι καί τά χωράφια, κι ἀμέσως οἱ ἀκρίδες ἄρχισαν νά ὑποχωροῦν καί νά πέφτουν στή θάλασσα καί ἄλλες νά ψοφοῦν στίς ἄκρες των χωραφιών.

Ἡ ἐφημερίδα “Πρόοδος” τῆς Ρόδου στό φ. τῆς 16.5.1978 ἔγραψε χαρακτηριστικά: “Δέν θά τό πιστέψετε καί ὅμως εἶναι ἀλήθεια! Τό εἶδαμε μέ τά μάτια μας. Ψόφησαν ὅλες οἱ ἀκρίδες στή Σύμη, εὐθύς μετά τή λιτανεία ἐγίνε μέ τήν θαυματουργή

Κάρα τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, πού μεταφέρθηκε γι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο ἀπό τήν Πάτμο". Τίς φράσεις αὐτές ἀνέφεραν πολλοί Συμιακοί, πού γύρισαν χθές τό ἀπόγευμα ἀπ' τήν Σύμη, μετά τήν διήμερη ἐκδρομή πού εἶχαν πραγματοποιήσει μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐκεῖ ἐορτῶν. Χθές τό πρωί ἔγινε δέησι στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Σύμης, χοροστατοῦντος τοῦ μητροπολίτου κ. Σπυρίδωνος καί μέ τήν συμμετοχή τῶν ἡγουμένων Πάτμου καί Πανορμίτη, καθώς καί τῶν ἱερέων, τῶν Ἀρχῶν καί τοῦ λαοῦ τῆς νήσου. Μετά τή δέησι ἔγινε λιτανεία, μέ τήν εὐχή νά ἐξαφανισθοῦν οἱ ἀκρίδες, πού εἶχαν ἐνσκήψει στό νησί καί εἶχαν γίνει πραγματική μάστιγα γιά τά φυτά καί τίς καλλιέργειες. Λίγες ὥρες μετά τήν λιτανεία, ὅπως ἀνέφεραν οἱ ταξιδιώτες, θεάθηκαν σωροί ψόφιες ἀκρίδες στά ἄκρα τῶν δρόμων καί σέ χωράφια. Ἀναφέρεται ὅτι ἡ Κάρα τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ εἶναι θαυματουργή σέ πολλές περιπτώσεις, ἰδίως ὅμως σέ περιπτώσεις ἀγροτικῶν ζητημάτων ἀπό ἔντομα ἢ ἄλλες ἀσθένειες.

* * *

Ὅχι μόνο σέ περιπτώσεις θεομηνιῶν, ἀλλά καί ποικίλων ἀσθενειῶν οἱ παλαιότεροι καί θεοσεβέστεροι ἡμῶν ἄνθρωποι, μή ἔχοντας ἄλλο καταφύγιο ἐλπίδος καί λυτρώσεως, προσέφευγαν στούς Ἀγίους, τούς οἰκείους τοῦ Θεοῦ, καί ἐπικαλοῦντο τή θαυματουργό μεσιτεία τῶν προσευχῶν τους πρός τόν Χριστό μας. Αὐτό εἶναι γνωστό ἀπ' ἄκρου τῆς πατρίδος μας, καί στή Θεσσαλία καί τήν Ἠπειρο μέ τή τίμια Κάρα τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ ἢ τοῦ ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ νεοϊερομάρτυρος ἢ τοῦ ἁγίου Βησσαρίωνος, καί στήν Χαλκίδα μέ τήν τίμια Κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντος καί στήν Πελοπόννησο μέ τήν τίμια κάρα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Χριστιανουπόλεως καί ἄλλοῦ μέ ἱερές εἰκόνες ἢ ἱερά λείψανα.

Ὁ λαός μας, ἀναθρεμμένος ἐπὶ αἰῶνες αἰώνων μέ τήν ἁγία παράδοση καί ζωή τῆς Ἐκκλησίας, βεβαίως μόνο τόν Θεό λατρεύει, ἀλλά καί γνωρίζει τή σημασία τῶν ἱερῶν λειψάνων, ὅπως τήν ἐκθέτουμε στόν πρόλογο. Νιώθει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ στήν ὁποία εἶναι ἐνσωματωμένοι “ψυχῇ τε

καί σώματι” ὅχι μόνον οἱ σήμερον ζῶντες πιστοί, ἀλλά πολύ περισσότερο οἱ διά βίου καί τελευτῆς εὐαρεστήσαντες στόν Θεό Ἅγιοι. Ἡ τιμή πρὸς τοὺς Ἁγίους καί ἡ εὐλάβεια πρὸς τὰ ἱερά τους καί χαριτόβρυτα λείψανα ἀποτελεῖ ἄλλη μιά ἔμπρακτη ἔκφραση τῆς πίστεώς μας στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας καί στήν ἐξαιτίας αὐτῆς διανεμομένη Χάρη τοῦ Θεοῦ “ἐπὶ πᾶσαν σάρκα” ὧσων εἶναι ἐνσωματωμένοι στό δικό Του σῶμα, τήν Ἐκκλησία.

Ἡ θαυμαστή μαρτυρία τῆς ἀφιερωμένης στόν Χριστό ζωῆς τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, ἡ καλοπροαίρετος ἀπιστία του ἡ μεταστραφεῖσα σέ θερμή εὐπιστία, ἡ σωτήριος ὁμολογία του, τό ἀποστολικό του ἔργο, ἡ μαρτυρική τελείωση τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, τὰ θαύματα τῆς τιμίας Κάρας του, ὅλα συναποτελοῦν μαρτυρία Χριστοῦ, παθόντος, ταφέντος, ἀναστάντος, ἀναληφθέντος στοὺς οὐρανούς καί πάλιν ἐρχομένου νά κρίνει ζῶντες καί νεκρούς.

Μαρτυρία Χριστοῦ σταυρωθέντος καί ἀναστάντος ἅς γίνει ἐν σμικρῷ καί ἡ δική μας ζωή. Μή δειλιάζουμε. Διάθεση μόνο χρειάζεται, ἀπόφαση μόνον ἀπαιτεῖται ἀπό μᾶς, καί τότε ἡ Χάρη τοῦ Χριστοῦ μας θά συγκαταβῇ καί στή δική μας μικρότητα, γιὰ νά τήν βεβαιώσῃ ὅτι Ἐκεῖνος ζεῖ εἰς τοὺς αἰῶνας καί ὅτι ὅποιος Τόν πιστεύει καί Τόν ὁμολογεῖ κι αὐτός θά ζήσῃ αἰωνίως.

Ἀπολυτικίριο ἁγίου Θωμᾶ.

Ἦχος δ΄. Ταχύ προκατάλαβε.

Ὡς θεῖος Ἀπόστολος θεολογίας κρουνοὺς
ἐνθέως ἐξήντησας ἐκ λογχονύκτου πλευρᾶς
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
ὅθεν τῆς εὐσεβείας κατασπείρας τόν λόγον
ἐλαμψας ἐν Ἰνδία ὡς ἀκτίς οὐρανία
Θωμᾶ τῶν Ἀποστόλων τό θεῖον ἀγλάϊσμα.